

JIRÍ ANDERLE

Galerie MIRO

obálka / cover

Jiří Anderle (*1936)

Varianta na téma Dáma ve žlutém – IL SORRISO – ÚSMĚV – POCTA JIŘÍMU KOLÁŘOVÍ

Variation on the theme Lady in yellow – IL SORRISO – SMILE – HOMAGE TO JIŘÍ KOLÁŘ, 1976–78

kolorovaná mezzotinta, suchá jehla | coloured mezzotint, drypoint

95,3 x 63,2 cm

značeno | marked 1/1, sign. Jiří Anderle

JIŘÍ
ANDERLE

*1936

Galerie MIRO Praha | *MIRO Gallery Prague*

„Tak Jiří Anderle přinesl svými cykly grafickou a malířskou epopej moderního života, kmitajícího mezi Dantovou Božskou komedií a Rimbaudovým Pobytem v pekle. Jeho grafické listy a obrazy se propojují s Altamirou, Goyou a Pablem Picassem.“

Bohumil Hrabal, 1982

Jiří Anderle (*1936 Pavlíkov) se v roce 1951 měl stát horníkem. Byla studená válka a komunistický režim potřeboval uhlí. Naštěstí učitel kreslení rozpoznal jeho talent a vymohl mu studium výtvarného umění. O víkendech hrál ve vesnické kapeli a dění při tanci se stalo námětem jeho prvního cyklu *Tancovačky*, kterým absolvoval akademii.

Během dalších osmi let procestoval půl světa s proslulým Černým divadlem Praha jako kulisák, později jako mim. Zážitky z této lidské komedie se stále prolínají do jeho tvorby.

Po Pražském jaru 1968 působil jako pedagog na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. V roce 1973, v době nejtužší normalizace, měl získat profesuru, ale odmítl vstup do Komunistické strany Československa a ze školy odešel.

Totalitní režim potřeboval valuty, a proto Anderleho dílo mohlo být vyváženo na západ. Z Galerie Baukunst Köln se šířilo do sbírek amerických i evropských muzeí. Dílo *Krutá hra pro člověka* bylo newyorským časopisem Art News označeno za jedno z nejvýznamnějších děl dekády 70. let. Na benátském bienále v roce 1982 byl v centrální expozici vystaven jeho protiválečný cyklus obrazů *Iluze a realita*. O dva roky později v centrální expozici vystavoval grafické dílo a švédské Národní muzeum ve Stockholmu mu uspořádalo výstavu. Na mezinárodních bienále grafiky získal 38 cen. Jak uvádí Paměť národa, všechny tyto zahraniční úspěchy byly normalizačním režimem cenzurovány. Po listopadové revoluci v roce 1989 byl vydán cyklus osmdesátí kreseb *Apassionata humana* jako výtvarný doprovod k eseji Václava Havla *Slovo o slově*. V roce 1996 uspořádala Národní galerie v Praze Anderleho výstavu.

V roce 2006 mu prezident České republiky udělil medaili Za zásluhy v oblasti kultury. V roce 2013 obdržel Mezinárodní cenu Trebbia za tvůrčí činnost.

„So Jiří Anderle brought with his cycles a graphic and painted epic poem to modern life fluctuating between Dante's Divine Comedy and Rimbaud's Season in Hell. His graphic art and paintings are connected with Altamira, Goya, and Pablo Picasso.“

Bohumil Hrabal, 1982

Jiří Anderle (*1936 Pavlíkov) was meant to become a miner in 1951. It was the Cold War and the communist regime needed coal. Luckily, his drawing teacher recognised his talent and arranged a fine-art scholarship for him. At weekends, he played in a village band and the events that occurred during the dances became the impetus for his first cycle entitled *Village Dances*, which he graduated from the academy with.

Over the next eight years, he travelled around half the world as a stagehand and later as an actor-mime with the famous Black Light Theatre Prague. Experiences from this human comedy are still intertwined in his work.

After the Prague Spring in 1968, he worked as a pedagogue at the High School of Applied Arts in Prague. In 1973, during the period of the harshest normalisation, he was supposed to receive a professorship, but he refused to join the Czechoslovak Communist Party and subsequently left the school.

The totalitarian regime required foreign currency and so Anderle's work was able to be exported to the West. From Galerie Baukunst Köln it spread to the collections of American and European museums. *Cruel Game for a Man* was called one of the most important works of the 1970s by the New York Art News magazine. His anti-war *Illusion and Reality* cycle was exhibited in the Central Exhibition at the Venice Biennale in 1982. Two years later, the Swedish National Museum in Stockholm hosted an exhibition for him. His graphic art has received 38 awards at international biennales. As the Memory of Nations states, all of these international successes were censored by the "Normalisation" regime. His *Appassionata humana* cycle of eighty drawings has been published in book form as an artistic accompaniment to Václav Havel's essay *A Word about Words* after the November Revolution. In 1996, the National Gallery in Prague hosted an exhibition for him and the President of the Republic awarded him a Medal for services to the area of culture in 2006. In 2013 he received the Trebbia International Award for artistic achievement.

„So lieferte uns Jiří Anderle mit seinen Zyklen ein grafisches und malerisches Epos des modernen Lebens, das zwischen Dantes Göttlicher Komödie und Rimbauds Aufenthalt in der Hölle hin und her pendelt. Seine Grafiken und Bilder verbinden sich mit Altamira, Goya und Pablo Picasso.“

Bohumil Hrabal, 1982

Jiří Anderle, (*1936 Pavlíkov) sollte 1951 Bergmann werden. Es war der Kalte Krieg und das kommunistische Regime brauchte Kohle. Glücklicherweise erkannte der Zeichenlehrer sein Talent und erwirkte, dass er ein Kunststudium aufnahm. An den Wochenenden spielte er in einer Dorfkapelle und das Geschehen beim Tanz wurde zum Thema seines ersten Zyklus *Tanzvergnügen*, mit dem er die Akademie abschloss.

In den folgenden acht Jahren reiste er mit dem berühmten Schwarzen Theater Prag als Bühnenarbeiter, später als Pantomime um die halbe Welt. Erfahrungen aus dieser menschlichen Komödie fließen bis heute in sein Werk ein.

Nach dem Prager Frühling 1968 wirkte er als Pädagoge an der Hochschule für angewandte Kunst Prag. 1973, in der Zeit der strengsten Normalisierung, sollte er eine Professur erhalten, er lehnte es jedoch ab, in die Kommunistische Partei der Tschechoslowakei einzutreten, und verließ die Schule.

Das totalitäre Regime benötigte Valuta und so konnte Anderles Werk in den Westen ausgeführt werden. Von der Galerie Baukunst Köln gelangten sie in die Sammlungen amerikanischer und europäischer Museen. Das New Yorker Magazin Art News bezeichnete sein *Cruel Game for a Man* (Grausames Spiel für einen Menschen) als eines der bedeutendsten Werke der Siebzigerjahre. Auf der Biennale in Venedig wurde der Antikriegs-Bilderzyklus *Illusion und Realität* 1982 in der Zentralausstellung ausgestellt. Zwei Jahre später widmete ihm das Schwedische Nationalmuseum Stockholm eine Ausstellung. Auf den internationalen Grafikbiennalen gewann er 38 Preise. Wie das Portal Paměť národa (Gedächtnis der Nation) anführt, wurden all diese Erfolge im Ausland durch das kommunistische Regimezensiert. Nach der Novemberrevolution von 1989 erschien der achtzig Zeichnungen umfassende Zyklus *Appassionata humana* als künstlerische Begleitung von Václav Havels Essay *Ein Wort über das Wort*. 1996 widmete ihm die Nationalgalerie Prag eine Ausstellung und 2006 verlieh ihm der Präsident der Tschechischen Republik eine Medaille für Verdienste im kulturellen Bereich. 2013 erhielt er den Internationalen Trebbia-Preis.

JIŘÍ ANDERLE autor renesančního ducha

Tak, jako můžeme stát v úžasu nad rostlinou nebo kinetickou konstrukcí lidského těla, stojíme v úžasu nad Anderleho dílem. Se zápalem osvícenců, encyklopedistů, pouští se do grandiozního, nekonečného procesu ve snaze nalézt smysl života v zobrazování svých vizí a tím zde zanechat svoji stopu.

Osvícenci a renesanční myslitelé, to jsou nepochybně bytosti Anderlemu blízké. Umí se nechat unést do jejich světa. Jeho obrazy jsou i bez svatozáří a křídel nabity duchovní energií. Kdysi se vyjádřil, že by potřeboval ještě jeden život, aby mohl to, co nabyl, plně zúročit.

Čas plyne, obrazy zůstávají svědecitým doby a mohou ukrývat klíč k tehdejšímu životu. Přes obtížně získávané moderní umělecké vlivy, pronikající i do českých ateliérů, byl před šedesáti lety silný obdiv k renesanci a podobně k tehdy objevovanému manýrismu, ale také k právě se rodící fantaskní figuraci. Celá generace byla těmito vlivy pojmenována. Anderleho historické zájmy jsou však mnohem širší. Bohumil Hrabal je nachází od jeskyně Altamira až po Goyu a Pabla Picassa. Právě jako Picasso je i Anderle posedlý hledáním citových vznětů, které jej donutí k zápasu o tvůrčí čin. Živoucí půdou je mu také hudba, a to nejen ta tzv. vyšší. Pro své existenciální a sociální zájmy nalézá nejhodnější prostor na venkovských tancovačkách.

Během studií hrál osm let o víkendech na bubny v *Kapele křivoklátských lesů*. Bolestně prožíval bezcitné chování vládnoucí lůzy, která zemědělce uvěznila, okradla, znectila. Zoufalí a ponížení se chtěli alespoň při tanci pobavit a zapomenout. Ale přišel únor 1948 a na čtyřicet let sklapla past Stalinovy říše zla. Naše země, která patřila mezi deset nejvyspělejších průmyslových zemí světa, se propadla mezi země zaostalé. Začal mravní rozvrat, který pocítujeme dodnes.

Téma vesnických tancovaček se v roce 1961 stalo prvním cyklem a již ten byl ovlivněn Picassoovým *Zápasem minotaurů*. Právě vedle této grafiky visel Anderleho autoportrét z roku 1978 na výstavě *Mistrovská díla grafiky pěti století* v Metropolitním muzeu umění v New Yorku, kde v roce 1993 tuto výstavu zhleděl. Svět tancovaček se promítá v ohnisku, kterým je postava *Bubeníka*. Ten udržuje rytmus, pozoruje a vidí vše kolem sebe. Bubeník Anderle pozoroval a viděl. A také to namaloval. Byla to snad předtucha toho, co se odehrává dnes?

To vše, co se v jisté době kolem Jiřího Anderleho odehrávalo, muselo mít nějaké mocné těžiště, které drželo celou tu fantastickou, tvůrčím úsilím nabité stavbu pohromadě. Po rodičích, pocházejících ze starých venkovských rodů, zdědil pracovitost a cílevědomost. Jeho matka, pocházející z rodiny malorolníků z Rakovnicka, měla i velkou ušlechtilost. Jeho otec, pocházející z rodu Chodů, strážců západní hranice, měl zvýšený smysl pro krásu, byl z rodiny lidových řezbářů. Možná právě zde je zakotveno Anderleho nadání. Hlavním svorníkem této stavby je Anderleho vášnivá touha po tvorbě.

Po ukončení studií osm let působil v Černém divadle Praha. Náměty přibývaly, ale chyběl mu čas i soustředění. Potlesk a bravo diváků při jeho pantomimické hře ho srážely k zemi, hercem být nechtěl a divadlo bylo stále na cestách.

Přišel červen 1964, slavné *Biennale di Venezia* a Černé divadlo bylo jeho součástí. Šel se na tuto velkolepou přehlídku umění podívat. V národních pavilonech vystavují své umělce jednotlivé národy, ale nejdůležitější je pavilon centrální, do kterého expozici vybírá mezinárodní grémium. Takové pocty se však dostane jen málokому. Cestou z divadla do Giardini poprvé spatřil Náměstí sv. Marka. Tím velikým krásným jevištěm, na kterém se jako sardinky tísnili turisté z celého světa, byl ohromen. „Vždyť je to lidská komedie, divadlo světa!!! To přece musím malovat,“ řekl si. „Po prohlídce bienále jsem měl hlavu k prasknutí i v zoufalství. Během tří let u divadla jsem nenamaloval skoro nic. Cestou z bienále jsem se znova ocitnul na Náměstí sv. Marka a spatřil tuto úsměvnou scénu. Hlouček lidí kolem černě oděného muže v baretu rytmicky tleskal a volal *Vivat Garibaldi!* Ale to je přece Jan Zrzavý, můj idol! Dobrý den, pane profesore Garibaldi zdravím.“ Zasmál se a řekl: „Jo, Italové mají smysl pro humor. Myslíte si, taky, že jsem podobnej Garibaldimu? A co vlastně vy tady?“

„Jsem tady s divadlem!“

„Ale, ale! S divadlem? Vy tedy nemalujete?! Takový nadějný talent a on nemaluje! Kéž by vám to divadlo přineslo štěstí. Vždyť ani já jsem to zpočátku neměl lehké. A vy se asi také stanete osamělým běžcem, jako já. Orel létá sám,“ řekl Zrzavý a dál s úsměvem hleděl na baziliku...

„Pane profesore, jdu z bienále, půjdete se také podívat?“ Troufale jsem se zeptal ikony českého modernismu.

„Já? Proč? Musím si ještě hlouběji prohlédnout to svý bienále, který mám v hlavě!“ A hlasitě se zasmál.

„Tato Zrzavého slova mi dodala nečekanou sílu a v ten okamžik jsem se rozhodl využít k práci každou volnou chvíli, a to jak v divadelních šatnách, tak v hotelových pokojích až budu v Paříži, Aténách, New Yorku... O tom, že přijde doba, kdy budu i já vystavovat jak v národním, tak i ve významném pavilonu centrálním, jsem neměl tenkrát tušení. Smyslem

života se mi stala práce, a to v mimořádně těžkých podmírkách. *Jsme jako olivy. Teprve, když jsme drceni, vydáváme ze sebe to nejlepší (Talmud).*“

Množství výstav, a to jak samostatných, tak i významných skupinových, je prostě obrovské. Sám autor to nad těmito seznamy vyjadřuje výstižně: „Točí se mi z toho hlava.“ Na bienále je mu věnována mimořádná pozornost. Bylo to dáno i tím, že tato závažná díla autor vytvářel právě navzdory tomu, že žil v zemi obehnáne ostnatými dráty a minovými poli, ve stálém fízlování. Byl to život v těžce zkoušené zemi. Diktatura plná křivd a násilí lidi křivila a to nesmí být nikdy zapomenuto. Jak tyto grafiky pronikly skrz železnou oponu? Byly jednoduše srolovány, vloženy do pevného tubusu a odeslány z pošty jako bezcenný tiskopis. I tyto zkušenosti jsou stálou součástí Anderleho tvorby.

Grafické techniky se naučil už na střední průmyslové škole a měditisk, ten král grafických technik, má velkou vizuální přitažlivost. V něm rozehrává sametovou čerň mezzotinty i vlasovou kresbu jehly. Pracuje v cyklech, někdy se k nim vrací. Dokáže rozfázováním portrétu vyjádřit postup času, stárnutí, ale i pohyb, obdobně jako to dokázali italští futuristé. Maluje jak sugestivním, expresivním rukopisem, při kterém si sahá až na dno svých sil, tak i hladkou malbou s dominujícím přesným detailom. Od Picassa se naučil propojovat preciznost s nedokončenosí, protože Picasso nepovažuje žádný obraz za dokončený, ale za opuštěný.

Jiří Anderle vytvořil přes 600 grafik a přibližně stejný počet obrazů. Nový cyklus *Nostalgický poetikon* odráží novou etapu v umělcově životě po ztrátě manželky. Zatímco dříve hledal a nalézal motivy v hlubinách temnot, nový cyklus září světlem. Jemné kresby realistických tváří i barevné geometrické tvary vstupují do bílého prostoru. Ten je místy obohacen zvlněným bílým reliéfem podobně, jako se prý zakřivuje vesmír.

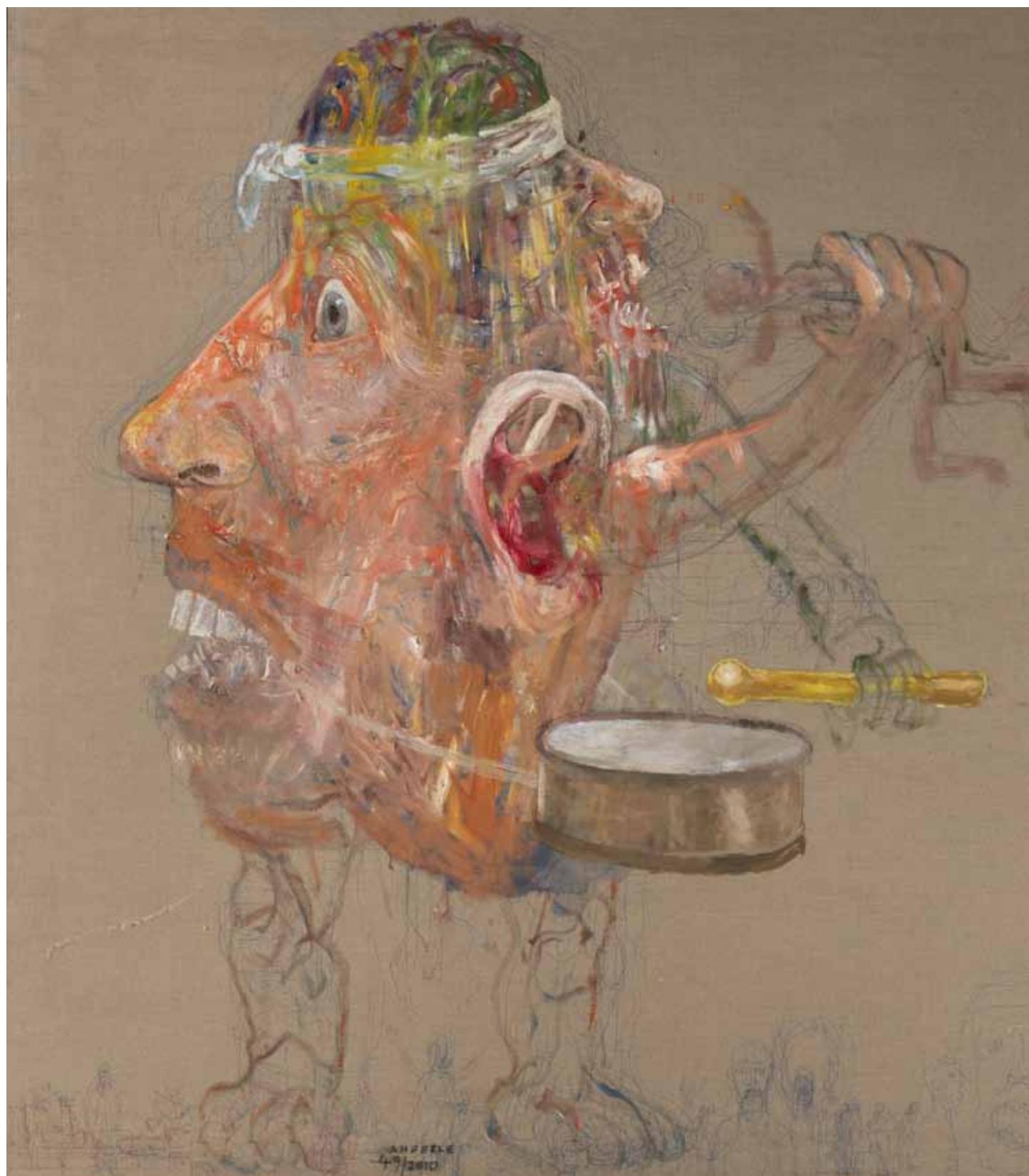
„A čím více vzpomínáme na ty, kteří se nám vzdálili, tím více se nám opět přibližují.“

Musíme přiznat pravdivost autorovy myšlenky, že umění pochází z magie.

Anderleho schopnosti jsou opravdu renesančně bohaté, takže nepřekvapí ani jeho literární tvorba. Napsal již tři čtenáři stále vyhledávané knihy a nyní píše čtvrtou. Hudba v jeho životě také zůstala. V galerii v Pavlíkově již pátým rokem hraje na bicí s legendárními jazzmany Viklickým, Válkem, Uhliřem, Vejvodou na *Jazzovém létě*. Jeho hlas již pětadvacet let slyší desetitisíce rozhlasových posluchačů. Každou neděli večer v hodinovém pořadu *Láska za lásku* vypráví své vzpomínky. Celý tento ojedinělý cyklus, který Český rozhlas považuje za rodinné stříbro, autor posluchačům daroval. Ale snad nejcennější jeho schopnosti je malba – dar obohatit diváka nadčasovým uměním.

Výstava v Galerii MIRO u kostela svatého Rocha je unikátní už svým záměrem konfrontovat sedm grafik nejvýznamnějšího umělce moderní doby, génia století Pabla Picassa (zapůjčila renomovaná německo-švýcarská galerie a soukromí sběratelé), s českým umělcem. Tato výstava zrcadlí do té doby netušené souvislosti a může pomoci vnímat i české umění v souvislostech mezinárodních.

Petr Štěpán

BUBENÍK A ŽROUT | DRUMMER AND GLUTTON, 49/2010

akryl, propiska, plátno | *acrylic, pen, canvas*

180 x 180 cm, sign. Anderle

BUBENÍČEK | LITTLE DRUMMER, 145/2010

akryl, plátno | *acrylic, canvas*

15 x 10 cm, sign. Anderle

JIŘÍ ANDERLE *an author with a renaissance spirit*

Just as we may stand in amazement at a plant or the kinetic construction of the human body, so too do we stand in amazement at Anderle's work. With the zeal of the enlightened and the encyclopaedists, he embarks on his grandiose, unending process in an attempt to find the meaning of life in the depiction of his visions and in doing so to make his mark.

Enlightenment and renaissance thinkers are without doubt creatures close to Anderle's heart. He is able to allow himself to be transported to their world. His pictures are charged with spiritual energy, albeit without any halos or wings. He once said that he would need another life in order to put all that which he has acquired to full use.

Time passes, but his pictures remain as witnesses to a period and may indeed conceal the key to a former life. Sixty years ago, there was strong admiration for both the renaissance and the newly discovered mannerism, but also for the nascent fantastic figuration, despite the demandingly acquired modern artistic influences that had also penetrated into Czech studios. An entire generation was marked by these influences. However, Anderle's historical interests are much wider. Bohumil Hrabal identified them as spanning from the caves in Altamira to Goya and on to Pablo Picasso. Just like Picasso, Jiří Anderle is obsessed with looking for inspiring points of emotional ignition that force him to struggle for a creative act. Music also constitutes fertile ground for him, but not only in its so-called highest forms. He finds the most suitable room for his existential and social interests at village dances.

During his studies, he played the drums in the *Křivoklát Forest Band* on weekends for 8 years. He painfully experienced the callous conduct of the governing rabble who imprisoned, stole from and dishonoured farmers in the 1950s. Desperate and humiliated, the farmers at least wanted to be able to enjoy themselves at dances and to forget. But then February 1948 came and the trap of Stalin's empire of evil snapped shut for forty years. Our country, which was once one of the ten most developed industrial countries in the world, descended to the ranks of the undeveloped. The moral decline that can still be felt today commenced at that time.

The theme of village dances lay at the heart of his first cycle in 1961 and it had also been influenced by Picasso's *Fight with the Minotaur*. Anderle's self-portrait from 1978 hung alongside that very piece of graphic art at the *Masterpieces of Graphic Art from Five Centuries* exhibition at the Metropolitan Museum of Art in New York. Anderle later saw this exhibition there in 1993. The world of village dances is reflected in the focal point which is the figure of the *Drummer*. He maintains the rhythm, observes and sees everything around him. Anderle the drummer observed and saw. And he also painted. Was this perhaps a presentiment of what is happening today?

Everything that took place around Jiří Anderle at a certain time had to have a strong centre of gravity that held the fantastic, artistically charged construct together. He inherited his work ethic and single-mindedness from his parents who came from old rural families. His mother, who came from a family of smallholders from the Rakovník area, was also full of grace. His father, a member of the line of Chod, the guardians of the western border, had a heightened sense of beauty and came from a family of folk wood carvers. This may be precisely the place where Anderle's talent lies. The keystone in this structure is Anderle's passionate desire to create.

After completing his studies, he worked for eight years at the Black Light Theatre Prague. Ideas abounded, but he lacked time and concentration. The applause and bravo of the audience members during his mime performances brought him to his knees, he did not want to be an actor and the theatre was always on the road.

June 1964 came, the famous Biennale di Venezia and the Black Light Theatre was part of it. He went to see this magnificent art show. In the national pavilions, individual nations exhibit their artists, but the most important is the Central Pavilion, where the exhibition is selected by an International Jury. However, only few people receive such an honour. On his way from the theatre to the Giardini, he saw St Mark's Square for the first time. He was amazed by the large, beautiful stage where tourists from all over the world crowded like sardines. „It is a human comedy, the theatre of the world!!! I must be painting this,“ he said to himself. „After seeing the Biennale, my head was bursting even in despair. In three years with the theatre I had painted almost nothing. On my way back from the Biennale, I found myself in St. Mark's Square again and saw this smiling scene. A group of people around a black clad man in a beret were rhythmically clapping and calling out “*Vivat Garibaldi!*” “But that's Jan Zrzavý, my idol! Good day to you Professor Garibaldi. Greetings.” Zrzavý laughed and said: “Yes, the Italians do have a sense of humour. Do you also think that I resemble Garibaldi? And what are you doing here?”

“I'm here with the theatre!”

“You don't say! With the theatre? So you're not painting?! Such a great talent and he isn't painting! May the theatre bring you happiness. Even I didn't have it very easy at the beginning. And you will probably also become a lone

runner like me. Yes, the eagle flies alone," said Zrzavý and continued looking at the basilica with a smile ...

„Professor, I'm coming from the Biennale, will you come and see it too?“ I boldly asked the icon of Czech modernism.

„Me? Why? I need to take a deeper look at the Biennale I have in my head!“ And he laughed loudly.

These words of Zrzavy gave me unexpected strength and at that moment I decided to use every free moment to work, both in the theatre dressing rooms and in hotel rooms when I would be in Paris, Athens, New York... At that time, I had no idea that the time would come when I would also exhibit in both the national and the important central pavilion. The purpose of my life became work, under extremely difficult conditions. *For we are like olives: only when we are crushed do we yield what is best in us (Talmud).*“

The number of his exhibitions, both independent ones and significant group exhibitions, is simply huge. The author himself commented on these lists of exhibitions succinctly: "They make my head spin." Exceptional attention has been paid to him at the Biennale. This has also been given by the fact that the author created his momentous works despite living in a country surrounded by barbed wire and minefields, amid constant snooping. It was a life in a sorely tried country. The dictatorship full of injustice and violence corrupted people and that can never be forgotten. How did these pieces of graphic art penetrate the Iron Curtain? They were simply rolled up, placed in strong tubes and sent by post as worthless blank forms. These experiences are also a constant part of Anderle's creative work. He had learnt the graphic art techniques at the industrial secondary school and copper plate, the king of graphic art techniques, has a great visual attraction. The velvet black of the mezzotint and the hair-thin drawing made with a needle start to play together within it. He works in cycles, to which he sometimes returns. He is able to express the passage of time and aging, but also movement, by means of the phasing of a portrait, just like the Italian futurists did. He paints with both a suggestive, expressive hand, with which he draws on his full strength, and a smooth painting style where accurate detail dominates. He has learnt how to combine precision and incompleteness from Picasso, because Picasso did not consider any painting to be complete, but merely abandoned.

Jiří Anderle has created over 600 pieces of graphic art and the same number of paintings. The *Nostalgický poetikon* cycle is new. It reflects the situation that arose in the artist's life after the loss of his wife. While he used to look for and find motifs in the depths of darkness, the new cycle shines with life. The fine drawings of realistic faces and geometric shapes enter a white space. It is enhanced in places by an undulating white relief reminiscent of the way that the universe seemingly curves.

"And the more we recall those who have become distant from us, the closer they return to us."

We must admit the truthfulness of the author's idea that art comes from magic.

Anderle's ability is truly of renaissance-like scope, so his literary work will likewise come as no surprise. He has written three books that continue to be popular among readers and he is currently writing a fourth. Music has also remained part of his life. This year, he will play the drums with the legendary jazzmen Viklický, Válek, Uhlíř and Vejvoda at the *Jazz Summer* in the gallery in Pavlíkov for the fifth year in a row. Tens of thousands of radio listeners have heard his voice over a period of twenty-five years. He recounts his memoirs every Sunday evening in the hour-long *Láska za lásku* program. The author has gifted this entire unique cycle, which Czech Radio considers to be part of its family silver, to his listeners. But perhaps the most valuable of his talents is painting – a gift to enrich the onlooker with timeless art.

The exhibition at the MIRO Gallery next to the Church of Saint Roch is unique thanks to its intention of confronting seven pieces of graphic art by the most significant artist of the modern age, the genius of the century, Pablo Picasso, (on loan from a renowned German-Swiss gallery and private collectors) with this Czech artist. This exhibition reflects as yet unsuspected connections and may also assist in the perception of Czech art within international contexts.

Petr Štěpán

BUBENÍK | DRUMMER, 53/2010

akryl, plátno | *acrylic, canvas*

25 x 20 cm, sign. J. A., Anderle

BUBENÍK S TRUBKOU | DRUMMER WITH A TRUMPET, 51/2010

akryl, plátno | acrylic, canvas
80 x 60 cm, sign. J. A., Anderle

JIŘÍ ANDERLE *ein Autor im Geiste der Renaissance*

So, wie wir über eine Pflanze oder die kinetische Konstruktion des menschlichen Körpers staunen können, stehen wir staunend vor Anderles Werk. Mit der Begeisterung von Aufklärern und Enzyklopädisten lässt er sich auf einen grandiosen, unendlichen Prozess ein, in dem er versucht, den Sinn des Lebens in der Darstellung seiner Visionen zu finden und damit hier seine Spur zu hinterlassen.

Aufklärer und Denker der Renaissance sind Wesen, die Anderle zweifelsohne nahestehen und er versteht es, sich in ihre Welt entführen lassen. Seine Bilder stecken auch ohne Heiligschein und Flügel voller geistlicher Energie. Einst äußerte er, dass er noch ein Leben bräuchte um das, was er erworben hat, vollständig nutzen und umsetzen zu können.

Die Zeit vergeht, Bilder bleiben ein Zeuge der Zeit und können ein Schlüssel für das Verständnis des damaligen Lebens sein. Trotz mühsam erworbener moderner künstlerischer Einflüsse, die auch bis in tschechische Ateliers vordrangen, gab es vor sechzig Jahren eine starke Bewunderung gegenüber der Renaissance und ähnlich gegenüber dem damals entdeckten Manierismus, aber auch gegenüber der gerade im Entstehen begriffenen fantastischen Figuration. Eine ganze Generation war durch diese Einflüsse geprägt. Anderles historische Interessen sind jedoch viel breiter. Bohumil Hrabal findet diese von der Höhle von Altamira über Goya bis hin zu Pablo Picasso. Genau wie Picasso ist Anderle besessen davon, emotionale Impulse zu finden, die ihn zwingen, für eine kreative Tat zu kämpfen. Ein Nährboden ist für ihn auch die Musik, und zwar nicht nur die sog. Höhere. Für seine existenziellen und sozialen Interessen findet er den passendsten Raum auf ländlichen Tanzvergnügen.

Während seines Studiums trommelte er acht Jahre an den Wochenenden in der *Krivoklatsker Waldband*. Schmerzlich erlebte er das gefühllose Verhalten des herrschenden Gesindels, das die Landwirte in den Fünfzigerjahren einspernte, bestahl und entehrte. Diese Verzweifelten und Erniedrigten wollten sich wenigstens beim Tanz vergnügen und vergessen. Aber es kam der Februar 1948 und für vierzig Jahre schnappte die Falle von Stalins Reich des Bösen zu. Unser Land, das zu den zehn meistentwickelten Industrieländern der Welt gehörte, fiel zurück und gehörte nun zu den Rückständigen. Es setzte ein moralischer Verfall ein, den wir bis heute spüren.

Das Thema der ländlichen Tanzvergnügen wurde 1961 der erste Zyklus und bereits dieser war schon durch Picassos *Minotauromachie* beeinflusst. Genau neben dieser Grafik hing Anderles Selbstporträt aus dem Jahr 1978 auf der Ausstellung *Meisterwerke der Grafik aus fünf Jahrhunderten* im Metropolitan Museum of Art in New York, die er 1993 besichtigte. Die Welt der Tanzvergnügen spiegelt sich in einem Brennpunkt, in der Gestalt des *Trommlers* wider. Dieser hält den Rhythmus, beobachtet und sieht alles um sich herum. Der Trommler Anderle beobachtete und sah. Und er malte es auch. War es vielleicht eine Vorahnung dessen, was sich heute abspielt?

Das alles, was sich in einer gewissen Zeit rund um Jiří Anderle abspielte, musste einen mächtigen Schwerpunkt haben, der dieses gesamte fantastische, mit schöpferischem Eifer beladene Bauwerk zusammenhielt. Von seinen Eltern, die aus alten Landfamilien stammten, hatte er Arbeitsamkeit und Zielstrebigkeit geerbt. Seine Mutter, die aus einer Familie von Kleinbauern aus der Gegend von Rakovník stammte, besaß auch große Noblesse. Sein Vater, der aus einer Familie von Choden, Wächter der westlichen Grenze, kam, hatte einen höheren Sinn für die Schönheit, er stammte aus einer Familie von Volksholzschnitzern. Vielleicht ist gerade hier Anderles Begabung verankert. Der wichtigste Baustein dieses Bauwerks ist Anderles leidenschaftliche Sehnsucht nach Gestaltung.

Nach Abschluss des Studiums war er acht Jahre am Schwarzen Theater Prag tätig. Themen gab es immer mehr, aber ihm fehlten Zeit und Konzentration. Der Applaus und die Bravorufe des Publikums bei seinem Pantomimenspiel warfen ihn zu Boden. Aber er wollte kein Schauspieler werden, das Theater war ständig unterwegs.

Es kam der Juni 1964. Die berühmte Biennale di Venezia und das Schwarze Theater war ein Teil davon. Er besuchte diese großartige Kunstausstellung. Einzelne Nationen stellen ihre Künstler in den Länderpavillons aus, aber der wichtigste ist der Zentralpavillon, in dem die Ausstellung von einer internationalen Jury ausgewählt wird. Eine solche Ehre wird jedoch nur Wenigen zuteil. Auf dem Weg vom Theater zu den Giardini sah er zum ersten Mal den Markusplatz. Er war erstaunt über diese große, schöne Bühne, auf der sich Touristen aus aller Welt wie Sardinen drängten. „Das ist doch eine menschliche Komödie, das Theater der Welt!!! Das muss ich malen“, sagte er sich. „Nach dem Besuch der Biennale platze mir selbst vor Verzweiflung der Kopf“. In den drei Jahren am Theater habe ich fast nichts gemalt. Auf dem Weg von der Biennale fand ich mich wieder am Platz des Heiligen Markus und sah diese lächelnde Szene. Eine Schar Menschen rund um einen schwarz gekleideten Mann mit Baskenmütze klatschte rhythmisch und rief „Vivat Garibaldi!“ „Aber das ist doch Jan Zrzavý, mein Idol! Guten Tag, Herr Professor Garibaldi, ich grüße Sie.“ Er lachte und sagte: „Ja, die Italiener haben

Sinn für Humor. Denken Sie auch, dass ich Garibaldi ähnlich sehe? Und was machen Sie eigentlich hier?“

„Ich bin mit dem Theater hier!“

„Aber, aber! Mit dem Theater? Und Sie malen also nicht?! So ein vielversprechendes Talent und er malt nicht! Möge Ihnen dieses Theater Glück bringen. Schließlich hatte auch ich es anfangs nicht leicht. Und wahrscheinlich wirst du auch ein einsamer Läufer wie ich sein. Der Adler fliegt alleine“, sagte Zrzavý und blickte weiter lächelnd auf die Basilika...

Herr Professor, ich komme gerade von der Biennale, schauen sie auch vorbei?“, fragte ich mutig die Ikone der tschechischen Moderne.

„ICH? Wieso denn? Ich muss mir meine Biennale die ich im Kopf habe genauer anschauen!“ Und er lachte laut.

„Diese Worte Zrzavys gaben mir unerwartete Kraft, und in diesem Moment beschloss ich, jede freie Minute zu nutzen, um zu arbeiten, sowohl in Theatergarderoben als auch in Hotelzimmern, wenn ich in Paris, Athen, New York war ... Damals ahnte ich noch nicht, dass auch ich einmal im nationalen und auch im wichtigen Zentralpavillon ausstellen würde. Die Arbeit wurde zum Sinn meines Lebens, und das unter extrem schwierigen Bedingungen. Wir sind wie Oliven. Nur wenn wir zerquetscht werden, bekommen wir das Beste aus uns heraus (Talmud).“

Die Menge an Ausstellungen, eigener wie auch bedeutender kollektiver Ausstellungen, ist einfach gewaltig. Der Autor selbst drückt es angesichts dieser Listen treffend aus: „Davon wird mir ganz schwindlig.“ Auf der Biennale wird ihm außerordentliche Aufmerksamkeit zuteil. Dies war auch dadurch gegeben, dass der Autor diese beachtlichen Werke gerade trotz der Tatsache geschaffen hatte, dass er in einem von Stacheldraht und Minenfeldern umgebenen Land unter ständiger Besitzelung lebte. Es war ein Leben in einem schwer geprüften Land. Eine Diktatur voller Leid und Gewalt tat den Menschen Unrecht, und das darf nie vergessen werden. Wie waren diese Grafiken durch den Eisernen Vorhang gelangt? Sie wurden ganz einfach zusammengerollt, in ein Versandrohr gesteckt und von der Post als wertlose Drucksache abgesandt. Auch diese Erfahrungen sind ein ständiger Bestandteil von Anderles Schaffen. Die Techniken der grafischen Kunst hatte er bereits an der Industriemittelschule erlernt und der Kupferdruck, dieser König der grafischen Techniken, hat eine große visuelle Anziehungskraft. Und hier bringt er das Samtschwarz des Mezzotinto wie auch die haarfeine Nadelzeichnung ins Spiel. Er arbeitet in Zyklen, manchmal kehrt er zu diesen zurück. Mit dem Zerfasern eines Portraits ist er in der Lage, das Voranschreiten der Zeit, das Altern, aber auch Bewegung auszudrücken, ähnlich wie es die italienischen Futuristen vermochten. Er malt sowohl mit einer suggestiven, ausdrucksstarken Handschrift, in der er bis auf den Grund seiner Kräfte geht, als auch mit einer glatten Malerei mit dominierender Detailgenauigkeit. Von Picasso hatte er gelernt, Präzision mit Unvollendetheit zu verbinden, denn Picasso hält kein Werk für vollendet, sondern für verlassen.

Jiří Anderle schuf über 600 Grafiken und annährend dieselbe Anzahl von Bildern. Der neue Zyklus *Nostalgisches Poetikon* spiegelt die neue Lebenssituation des Künstlers nach dem Verlust seiner Frau wider. Die feinen Zeichnungen realistischer Gesichter wie auch die farbigen geometrischen Formen treten in einen weißen Raum. Dieser ist stellenweise durch ein welliges weißes Relief ergänzt, ähnlich wie sich angeblich das Universum krümmt.

„Und je mehr wir uns an jene erinnern, die sich von uns entfernt haben, umso näher kommen sie uns wieder.“

Wir müssen die Wahrhaftigkeit des Gedankens des Autors anerkennen, dass die Kunst von der Magie abstammt.

Anderles Fähigkeiten sind wahrhaft renaissancereich, daher überrascht auch sein literarisches Schaffen nicht. Er schrieb bereits drei, bei den Lesern immer noch gefragte Bücher und jetzt schreibt er ein Viertes. Auch die Musik ist in seinem Leben geblieben. In der Galerie in Pavlíkov spielt er beim Jazz-Sommer bereits das fünfte Jahr Schlagzeug mit den legendären Jazzmusikern Viklický, Válek, Uhlíř und Vejvoda. Seine Stimme hören bereits seit fünfundzwanzig Jahren Zigarettenradiohörer. Jeden Sonntagabend schildert er in der einstündigen Sendung *Liebe für Liebe* seine Erinnerungen. Diesen gesamten Zyklus, den der Tschechische Rundfunk als Familiensilber betrachtet, hat der Autor den Zuhörern gewidmet. Aber die wohl wertvollste seiner Fähigkeiten ist die Malerei – die Gabe, den Betrachter durch zeitlose Kunst zu bereichern.

Die Ausstellung in der Galerie MIRO an der Sankt-Rochus-Kirche ist allein schon durch ihre Intention einzigartig, nämlich sieben Grafiken des bedeutendsten Künstlers der modernen Zeit, des Jahrhundertgenies Pablo Picasso (Leihgaben einer renommierten deutsch-schweizerischen Galerie und privater Sammler), mit einem tschechischen Künstler zu konfrontieren. Diese Ausstellung spiegelt bislang ungeahnte Zusammenhänge wider und kann dazu beitragen, auch die tschechische Kunst in internationalen Zusammenhängen wahrzunehmen.

Petr Štěpán

BUBENÍK | DRUMMER, 52/2010

akryl, plátno | *acrylic, canvas*

40 x 30 cm, sign. Anderle

TŘI DÍVKY A 40 GROTESKNÍCH TVÁŘÍ | THREE GIRLS AND 40 GROTESQUE FACES, 39/2022

akryl, tuš, akvarel, plátno | acrylic, ink, watercolour, canvas

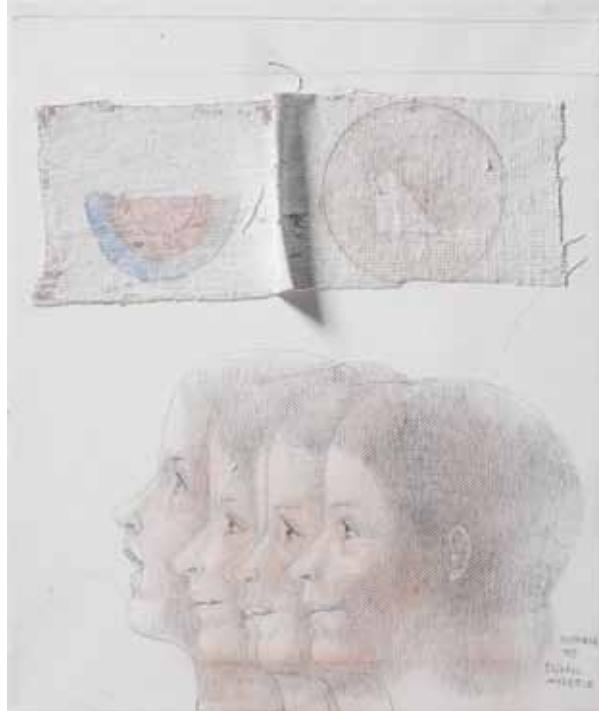
100 x 80 cm, sign. Anderle

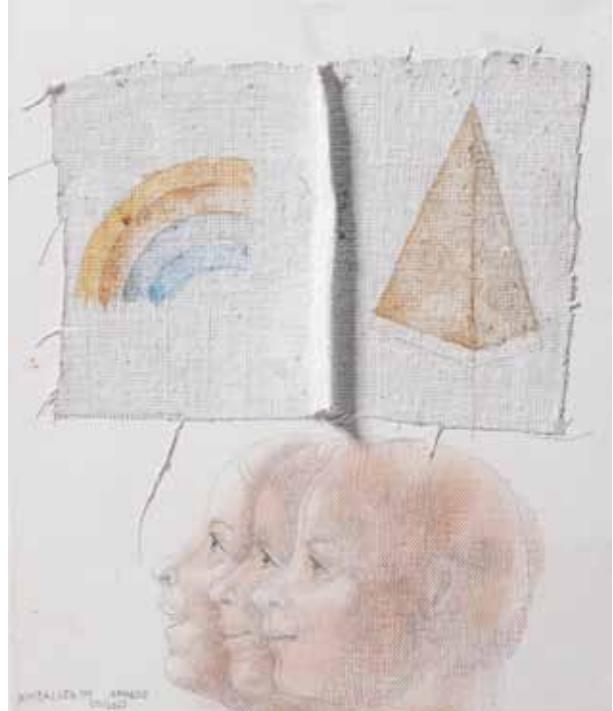
NOSTALGICKÝ POETIKON
NOSTALGIC POETICON 123, 53/2022
akryl, tužka, rudka, kapradí, plátno
acrylic, pencil, sanguine, fern, canvas
40 x 30 cm, sign. Anderle

NOSTALGICKÝ POETIKON
NOSTALGIC POETICON 125, 55/2022
akryl, akvarel, koláž, poštovní známky, tužka, rudka, kapradí, plátno
acrylic, watercolour, collage, postage stamps, pencil, sanguine, fern, canvas
30 x 25 cm, sign. Anderle

NOSTALGIA 105, 52/2022
akryl, tužka, rudka, akvarel, plátno
acrylic, pencil, sanguine, watercolour, canvas
30 x 25,5 cm, sign. Anderle

NOSTALGIA 103, 50/2022
akryl, tužka, rudka, akvarel, plátno
acrylic, pencil, sanguine, watercolour, canvas
30 x 25,7 cm, sign. Andere

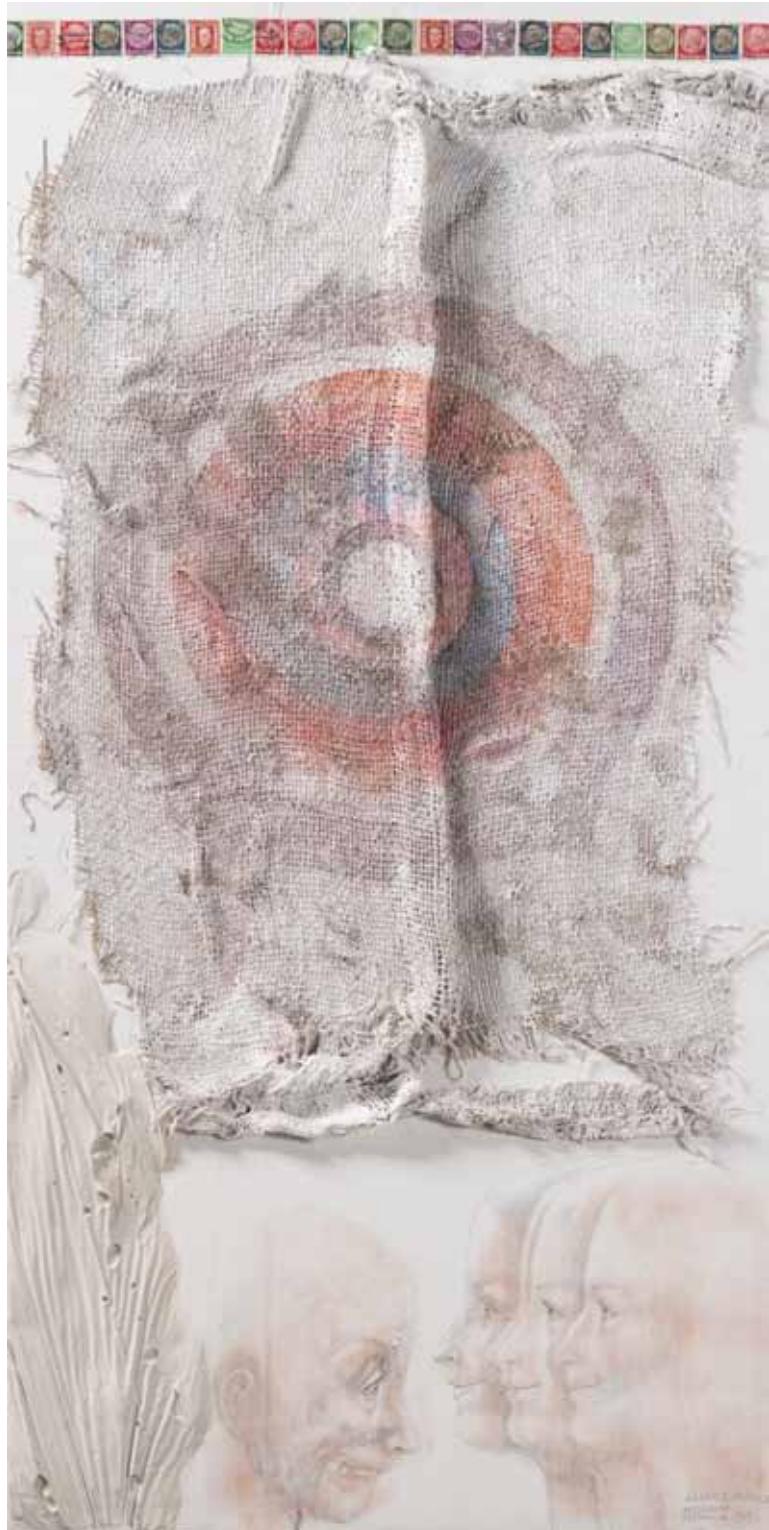

NOSTALGICKÝ POETIKON | NOSTALGIC POETICON 121, 51/2022

akryl, koláž, poštovní známky, akvarel, juta, tužka, rudka, plátno

acrylic, collage, postage stamps, watercolour, jute, pencil, sanguine, canvas

100 x 50 cm, sign. Anderle

NOSTALGICKÝ POETIKON | NOSTALGIC POETICON 120, 50/2022

akryl, koláž, poštovní známky, akvarel, juta, tužka, rudka, plátno

acrylic, collage, postage stamps, watercolour, jute, pencil, sanguine, canvas

100 x 50 cm, sign. Anderle

NOSTALGICKÝ POETIKON | NOSTALGIC POETICON 129, 59/2022

akryl, akvarel, juta, tužka, rudka, kapradí, plátno | acrylic, watercolour, jute, pencil, sanguine, fern, canvas

100 x 70 cm, sign. Anderle

NOSTALGICKÝ POETIKON | NOSTALGIC POETICON 130, 60/2022
akryl, tužka, rudka, akvarel, juta, kapradí, sádra, plátno | acrylic, pencil, sanguine, watercolour, jute, fern, plaster, canvas
100 x 70 cm, sign. Anderle

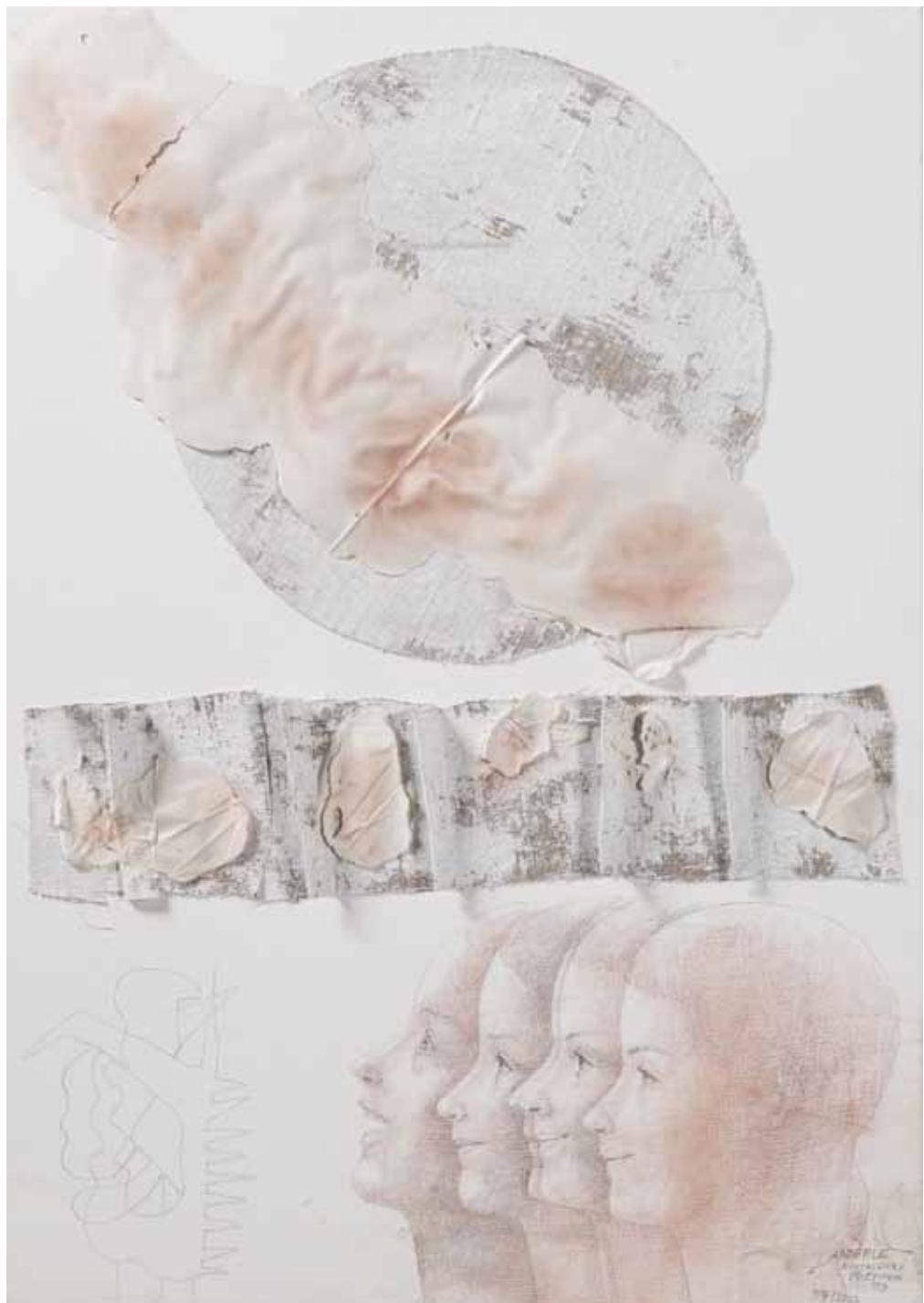
NOSTALGICKÝ POETIKON | NOSTALGIC POETICON 127, 57/2022

akryl, akvarel, koláž, poštovní známky, tužka, rudka, plátno | acrylic, watercolour, collage, postage stamps, pencil, sanguine, canvas
50 x 35 cm, sign. Anderle

NOSTALGICKÝ POETIKON | NOSTALGIC POETICON 128, 58/2022

akryl, akvarel, koláž, poštovní známky, tužka, rudka, plátno | acrylic, watercolour, collage, postage stamps, pencil, sanguine, canvas
80 x 60 cm, sign. Anderle

NOSTALGICKÝ POETIKON | NOSTALGIC POETICON 124, 54/2022

akryl, sádra, tužka, rudka, plátno | acrylic, plaster, pencil, sanguine, canvas

70 x 50 cm, sign. Anderle

Cyklus Dialogy se starými mistry, D'après Caravaggio – Fanciullo morso da un ramarro – HOCH S JEŠTĚRKOU
BOY BITTEN BY A LIZARD from the cycle *Dialogues with Old Masters*, 1982
měkký kryt, suchá jehla, lept | soft-ground etching, drypoint, etching
81 x 64 cm
zkušební tisk, číslováno 45/82 | trial proof, numbered 45/82, sign. Anderle

BESTIA TRIUMPHANS II, 1984

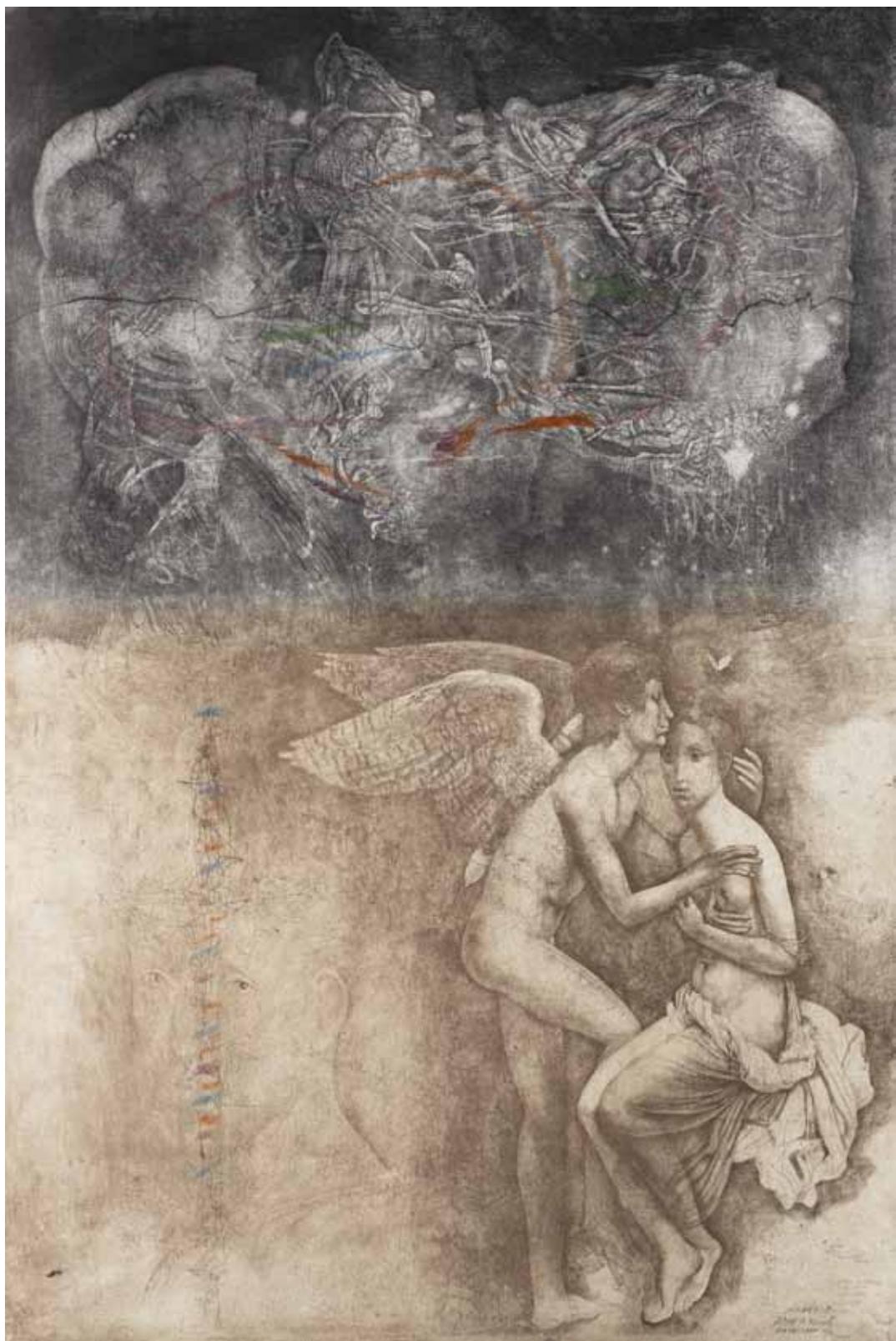
měkký kryt, suchá jehla, lept | soft-ground etching, drypoint, etching
63,5 x 94,9 cm
zkušební tisk, značeno 3/1984 | trial proof, marked 3/1984, sign. Jiří Anderle

BESTIA TRIUMPHANS III, 1984
měkký kryt, suchá jehla, lept | soft-ground etching, drypoint, etching
63,9 x 95,3 cm, sign. Jiří Anderle

Varianta na téma Dáma ve žlutém – IL SORRISO – ÚSMĚV – POCTA JIŘÍMU KOLÁŘOVÍ
Variation on the theme Lady in yellow – IL SORRISO – SMILE – HOMAGE TO JIŘÍ KOLÁŘ, 1976–78
kolorovaná mezzotinta, suchá jehla | coloured mezzotint, drypoint
95,3 x 63,2 cm
značeno | marked 1/1, sign. Jiří Anderle

Cyklus Interpretace, AMOR A PSYCHÉ | CUPID AND PSYCHE *from the cycle Interpretation, 1984*
kolorovaný lept, mezzotinta, suchá jehla | coloured etching, mezzotint, drypoint
95,4 x 63,7 cm
značeno | marked 1/1, Dedicated to Denisa and Josef Wagner, sign. Anderle

JÍDLO | FOOD, 1993

kolorovaný lept, suchá jehla, kresba | coloured etching, drypoint, drawing

95,1 x 63,6 cm

značeno | marked 1/1, sign. Anderle

OKO | EYE, 1991

kolorovaný lept, měkký kryt, suchá jehla, kresba | coloured etching, soft-ground etching, drypoint, drawing

95,4 x 62 cm

značeno | marked 1/1, sign. Anderle

**Cyklus Horacius, VARUJ SE PÁTRAT PO TOM, CO BUDE ZÍTRA – TRÁPÍ MNE STAROST – COQUIT ME CURA
BEWARE OF ASKING WHAT TOMORROW WILL BRING – I AM WORRIED – COQUIT ME CURA from the cycle
Horacius, 1983**

lept | etching

81,2 x 64 cm

zkušební tisk, číslováno 90/83 | trial proof, numbered 90/83, sign. Jiří Anderle

Cyklus Horacius, ČLOVĚK ČLOVĚKU VLKEM – HOMO HOMINI LUPUS
A MAN IS A WOLF TO ANOTHER MAN – HOMO HOMINI LUPUS from the cycle *Horacius*, 1983
měkký kryt, lept | soft-ground etching, etching
82 x 64 cm
zkušební tisk, číslováno 89/83 | trial proof, numbered 89/83, sign. Jiří Anderle

Cyklus Vanitas – POMÍJIVOST | IMPERMANENCE from the cycle *Vanitas*, 1984

měkký kryt, lept | soft-ground etching, etching

86 x 64 cm

soutisk dvou desek, zkušební tisk | combination of two printing plates, trial proof, sign. Jiří Anderle

2x DÍVKA SE ŽLUTOU MAŠLÍ | TWICE THE GIRL WITH THE YELLOW BOW, 1988
kolorovaný lept | coloured etching
9 x 21 cm
značeno | marked 1/1, sign. Jiří Anderle

7x SIMONETTA | SEVEN TIMES SIMONETTA, 2012
kolorovaný lept, mezzotinta | coloured etching, mezzotint
32,5 x 24,5 cm
značeno 1/1, Simonetta pro Jiřího Křížka
marked 1/1, *Simonetta for Jiří Křížek*, sign. Jiří Anderle

KRÁSKA Z FLORENCIE A GROTESKNÍ SCÉNA
THE BEAUTY FROM FLORENCE AND
THE GROTESQUE SCENE, 2008
kolorovaný lept | coloured etching
40 x 30 cm
značeno | marked 1/1, sign. Anderle

DÍVKA A OPIUM | GIRL AND OPIUM, 1986
kolorovaný lept | coloured etching
33,5 x 22,5 cm
značeno | marked 1/1, sign. Jiří Anderle

KRÁSKA Z ŘÍMA | THE BEAUTY FROM ROME, 2012
kolorovaný lept | coloured etching
23 x 15,5 cm
značeno | marked 1/1, sign. Jiří Anderle

TŘI GENERACE (BABIČKA) | THREE GENERATIONS (GRANDMOTHER), 1991
kolorovaný lept, kresba | coloured etching, drawing
29,5 x 33 cm
značeno | marked 1/1, sign. Jiří Anderle

Pablo Picasso se narodil roku 1881 v Málaze. Jako mladý malíř se stal prvoradým talentem barcelonské umělecké scény období secese. Španělsko, Barcelona, Paříž, to bylo pro Picassa vzrušující ohnisko jeho světa. Krokem k opravdové slávě bylo však jeho přesídlení do Paříže roku 1904.

Počínaje novým stoletím, Picasso byl stále více přitahován Paříží. Již roku 1901, ve svých dvaceti letech, měl u Vollarda v Rue Laffitte výstavu. Modrý styl se vyznačoval vypjatým sociálním cítěním, Picasso zobrazoval žebráky, chudáky a lidi z okraje společnosti. Růžový styl byl méně moralistní, autor zůstal spíše pozorovatelem, celý svět se mu stal divadlem či cirkem. Již tato díla mladého Španěla proslavila, ale jeho objevitelská touha ho vedla dál.

Picasso je znám především jako zakladatel a hlavní protagonista kubismu. Jeho význam pro české umění byl mimořádný a přispíval k tomu svou kultivovanou sběratelskou činností i Dr. Kramář. Kubismus se stal v Čechách stylem mladé generace a unikátně ovlivnil volné i užité umění a dokonce i architekturu. Malíř Emil Filla souběžně sledoval Picassovu kubistickou dráhu až do čtyřicátých let. Ani sám Picasso nebyl tak věrný kubistickému stylu jako Filla.

Ve čtyřicátých letech vytvořil Picasso velmi expresivní formu kubismu, která měla velký vliv v poválečném výtvarném umění. Z vystavených grafik nese stopy tohoto expresivního kubismu především velká akvatinta Egyptanka, Torzo ženy z roku 1953. Po druhé světové válce se Picasso věnoval litografii. V pařížské dílně Fernanda Mourlota vznikly v letech 1945–1949 stovky litografií.

Petr Štěpán

Převzato z katalogu k výstavě Pablo Picasso – Grafické dílo v Galerii MIRO v roce 2013.

PABLO PICASSO

1881 – 1973

Galerie MIRO Praha | *MIRO Gallery Prague*

Pablo Picasso was born in Málaga in 1881. As a young painter he became one of the top talents of Barcelona's Art Nouveau scene. Spain, Barcelona, Paris – these were the exciting centres of Picasso's world. His move to Paris in 1904, though, was a step towards true fame.

At the start of the new century, Picasso was increasingly attracted to Paris. In 1901, at just twenty years of age, he had an exhibition at Vollard's gallery on Rue Laffitte. Picasso's Blue Period is marked by intense social awareness, depicting beggars, paupers and people from the fringes of society. The Rose Period had a less moralistic tone and the artist remained more of an observer with the world being his theatre or circus. Though these works already brought fame to the young Spaniard, his desire for discovery led him further.

Picasso is primarily known as the founder of Cubism. His impact on Czech art was exceptional, and Dr. Kramář's sophisticated art collecting further fuelled this impact. Cubism became the style of the young generation in the Czech lands and had a unique influence on both fine and applied art as well as architecture. Painter Emil Filla pursued Picasso's Cubism up until the Forties; not even Picasso himself was as faithful to Cubism as Filla.

In the Forties Picasso created a highly expressive form of Cubism that had a strong influence on post-war art. Of the prints on display, traces of this expressive Cubism can be primarily seen on the large aquatint Egyptian, Torso of a Woman from 1953. Picasso focused on lithography after World War II and made hundreds of lithographs in Fernand Mourlot's Paris studio in 1945–1949.

Petr Štěpán

Taken from the catalogue for the exhibition „Pablo Picasso – Graphic Works“ at the MIRO Gallery in 2013.

Pablo Picasso erblickte im Jahr 1881 in Málaga das Licht der Welt. In der Zeit des Jugendstils wurde er, wiewohl noch ein sehr junger Maler, als erstklassiges Talent der Kunstszen von Barcelona gehandelt. Spanien, Barcelona, Paris – das waren für Picasso sensationelle Brennpunkte seiner Welt. Den Schritt zum wahren Ruhm machte er jedoch durch seinen Umzug nach Paris, im Jahr 1904.

Ab Beginn des neuen Jahrhunderts fühlte sich Picasso immer stärker von Paris angezogen. Bereits 1901, also in seinem zweiten Lebensjahrzehnt, war er bei Vollard in der Rue Laffitte ausgestellt. Seine Blaue Periode zeichnete sich durch ein gespanntes soziales Empfinden aus – Picasso stellte Bettler, Arme und Personen am Rand der Gesellschaft dar. Die Rosa Periode war weniger moralistisch, der Autor blieb eher Beobachter, und die ganze Welt erschien ihm wie ein Theater beziehungsweise ein Zirkus. Berühmt wurde der junge Spanier bereits durch diese Werke, doch seine Entdeckungsfreude führte ihn weiter.

Picasso ist insbesondere als Begründer und wichtigster Vertreter des Kubismus bekannt. Er war von außergewöhnlicher Bedeutung für die tschechische Kunst, und auch Dr. Kramář trug hierzu mit seiner kultivierten Sammlertätigkeit bei. Der Kubismus wurde in Tschechien zum Stil der jungen Generation, der nicht nur die freie sondern auch die Gebrauchskunst und sogar die Architektur einzigartig beeinflusste. Der Maler Emil Filla verfolgte bis in die Vierzigerjahre parallel zu Picasso dessen kubistischen Weg. Nicht einmal Picasso selbst war dem Kubismus so treu wie Filla.

In den Vierzigerjahren schuf Picasso eine äußerst expressive Form des Kubismus, die großen Einfluss auf die bildnerische Kunst der Nachkriegszeit hatte. Unter den ausgestellten Grafiken finden sich insbesondere in dem großen Aquatinta Die Ägypterin, Torso einer Frau, aus dem Jahr 1953 Spuren dieses expressiven Kubismus. Nach dem Zweiten Weltkrieg wandte sich Picasso der Lithografie zu. Im Pariser Atelier von Fernand Mourlot entstanden in den Jahren 1945–1949 hunderte Lithografien.

Petr Štěpán

Übernommen aus dem Katalog zur Ausstellung „Pablo Picasso – Grafik“ in der Galerie MIRO im Jahre 2013.

DEVĚT HLAV, 7. A 9. 11. 1934 | NINE HEADS, 07. AND 09. 11. 1934

mědirytina na papíře | copperplate on paper

signatura razítkem vpravo dole, číslováno vlevo dole „10/50“ | signature by stamp at the bottom right, numbered at the bottom left „10/50“

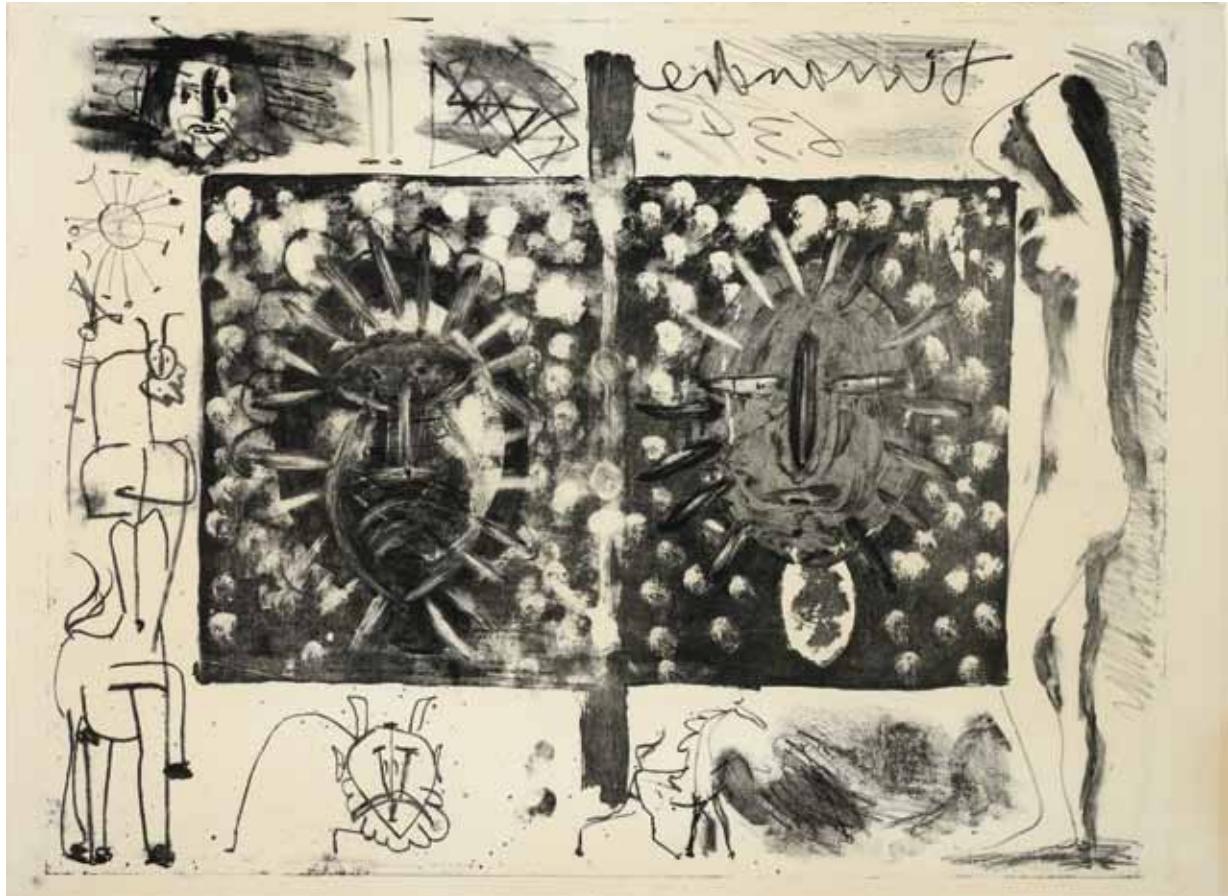
31,7 x 22,6 cm

LITERATURA | LITERATURE

Georges Bloch, „Pablo Picasso“, Tome IV, Catalogue de l'oeuvre grave et lithographie 1970-1972, Editions Kornfeld et Klipstein, Bern 1975, kat. č. | cat. No. 285, str. | page 215 a Tome I, Catalogue de l'oeuvre grave et lithographie 1904-1967, kat. č. | cat. No. 285, str. | page 86

POZNÁMKA | NOTE

Exempláře nákladu 1/50 do 15/50 byly vytiskeny na starém papíře s širokým okrajem. Exempláře 16/50 do 30/50 na bílém papíře Verge a exempláře 31/50 do 50/50 na tónovaném papíře Verge d'Arches. | Specimens of load 1/50 to 15/50 were printed on an old paper with a wide edge. Specimens 16/50 to 30/50 on white paper Verge and specimens 31/50 to 50/50 on the toned Verge d'Arches paper.

DVĚ HLAVY | TWO HEADS

návrh na knižní obal, pro I. díl čtyřdílného vydání souborného díla od F. Mourlotova „Picasso Lithographie“, 6. 3. 1949
design for book cover, for the 1st part of the 4-part edition of collective work from F. Mourlot „Picasso Lithographie“, 06. 03. 1949

litografie na papíře | lithography on paper
datováno v desce, nahoře vpravo stranově obráceno „49-06-03“, signováno Fernandem Mourlotem | dated in the board, top right turned side „49-06-03“, signed by Fernando Mourlot
53,5 x 70 cm

LITERATURA | LITERATURE

Fernand Mourlot, „Picasso Lithograph“, Andre Sauret Editions du Livre, Paris 1970, kat. č. | cat. No. 159, str. | page 136.
Ulrike Gauss, „Pablo Picasso – Litografie | Lithography“, Grafické museum | Graphic Museum Pablo Picasso Munster, sbírka | collection Huizinga, Hatje Cantz Verlag, Munster
2000, kat. č. | cat. No. 475 / 159, str. | page 178

ODJEZD | *DEPARTURE*, 1951

barevná litografie | colour lithography

datováno v desce vlevo dole (zrcadlově) | dated at the bottom left in the board (reflective)

36 x 44 cm

LITERATURA | LITERATURE

Fernand Mourlot, Picasso Lithograph, Editions du Livre, Paris 1970, Nr. 201, str. | page 181
„Picasso“, Band I, Katalog des graphischen Werkes 1904-1967, von Georges Bloch, Editions Kornfeld und Klipstein, Bern, 1975,
Nr. 686, str. | page 157

Náklad | Edition: jeden z 5 autorských tisků | one of 5 author's proofs

V CIRKUSE: AKROBATI, ŽIRAFA A KOUPAJÍCÍ SE ŽENY, 1968
IN THE CIRCUS: ACROBATS, GIRAFFE AND BATHING WOMEN, 1968

lept na papíře Vélin, signováno a číslováno v desce s datem „11. 4. 68. I“
etching on the Vélin paper, signed and numbered in the board with date „11. 04. 68. I“
31,4 x 41,6 cm / 45,2 x 56,3 cm

LITERATURA | LITERATURE

Georges Bloch, Pablo Picasso, Tome II, Catalogue de l'oeuvre grave et lithographie 1966-1969, Editions Kornfeld et Klipstein, Bern 1977, kat. č. | cat. No. 1504, str. | page 123.

Brigitte Baer, „Picasso Peintre-Graveur“, Catalogue raisonne de l'oeuvre grave, 1966-1968, Editions Kornfeld, Bern 1994, díl | part 6, str. | page 195, kat.č. | cat. No. 1520.

POZNÁMKA | NOTE

Vydáno v edici galerie Louise Leiris Paris, 1969. Dodatečně k nákladu 50 signovaných a číslovaných exemplářů bylo vytiskeno 17 autorských tisků. | Published in the edition of Louis Leiris Gallery, Paris, 1969. Additionally to the load of 50 signed and numbered specimens were printed 17 author prints.

ŽENA V KŘESLE Č. 1, 23. 12. 1948 | WOMAN IN A CHAIR NO. 1, 23. 12. 1948

litografie na papíře Arches, 7. stav z 11 na zadní straně Fernandem Mourlotem tužkou značeno, číslováno a monogram: FM 134, 1e etat du report, 6/6 | lithography on the Arches paper, 7th shape from 11 on the back page by pencil by Fernando Mourlot, numbered and monogram: FM 134, 1e etat du report, 6/6
69,5 x 54,5 cm

LITERATURA | LITERATURE

Fernand Mourlot, Picasso Lithographe 1947-1949, díl | part II., Paris 1950, č. | No. 134, str. | page 104,
vyobrazení na str. | illustration on the page 111;

Fernand Mourlot, Picasso Lithograph, Paris 1970, str. | page 134, str. | page 108;

Bernd Rau, Pablo Picasso. V litografi | In lithography. Soupis | Inventory, Einleitung von Ernst-Gerhard Guse, Verlag Gerd Hatje, Stuttgart 1988, č. | No. 382, vyobrazeno na str. | illustration on the page 241; Andreas Stolzenburg, Picasso und die Lithographie, Leipzig 1997, str. | page 56

POZNÁMKA | NOTE

Velikost papíru: 76,7 x 56 cm | Size of the paper: 76,7 x 56 cm

7. stav z 11, 1 z 6 exemplářů rezervovaných pro umělce a tiskaře (z tohoto stavu neexistuje náklad)
7th shape from 11, 1 from 6 specimens reserved for artists and printers (load from this shape does not exist).

POSTAVA, 20. 04. 1947 | FIGURE, 20. 04. 1947

litografie na papíře Arches, 76,5 x 56,5 cm, edice: exemplář pro pana Mourlota
(existuje dalších 5 autorských výtisků), na zadní straně označeno „88“, „M 88“ a „6/6 FM“
*lithography on the Arches paper, 76,5 x 56,5 cm, edition: example for Mr. Mourlot
(5 more author prints exist), signed „88“, „M 88“ and 6/6 FM“ backside*

VÝSTAVENO | EXHIBITED

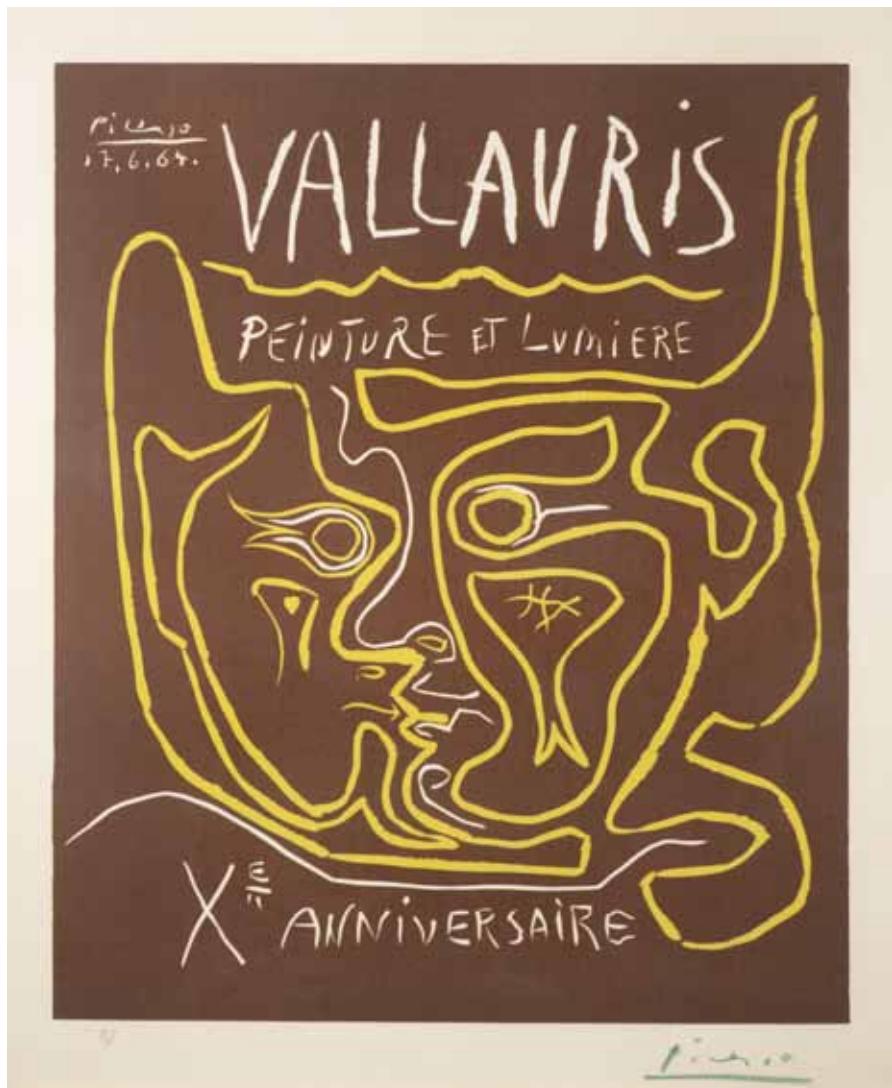
„Picasso. Exclusiv aus Privatsammlungen“, Einführungstext von Roland Doschka, Glaspalast Augsburg, 16. 02. – 16. 05. 2005.

LITERATURA | LITERATURE

Fernand Mourlot, „Picasso Lithograph“, Bd. 2, 1947–1949, Paris 1950, S. 28, Kat. Nr. 88.
„Pablo Picasso – Die Lithographien“, Einleitung von Ernst-Gerhard Güse, Werkverzeichnis von Bernd Rau, Verlag Gerd Hatje, Stuttgart 1988, Kat. Nr. 197, S. 227 (vyobrazeno přes celou stranu | printed full page).
Ulrike Gauss (vydavatel | publisher), „Pablo Picasso – Die Lithographie“, Graphikmuseum Pablo Picasso Münster, Die Sammlung Huizinga, Hatje Cantz Verlag, Münster 2000, Kat. Nr. 217 / 88, S. 90.

POZNÁMKA | NOTE

Tiskár Fernand Mourlot potvrzuje náklad 5 uměleckých tisků, přičemž šestý exemplář, pro něj vytvořený, nikde nezmiňuje („6/6 FM“, FM znamená Fernand Mourlot). | *Fernand Mourlot, the printer, acknowledges the edition of 5 art prints while he ceases to mention the sixth example, made specifically for him („6/6 FM“, FM stands for Fernand Mourlot).*

VALLAURIS PEINTURE ET LUMIÈRE, XE ANNIVERSAIRE, 17. 06. 1964

barevný linoryt na papíře | linocut (colour) on paper

2. stav | 2nd state

64 x 53 cm

signováno a číslováno „36/185“ vlevo nahoře | signed and numbered “36/185” upper left

LITERATURA | LITERATURE

Brigitte Baer: Picasso, Peintre-Graveur, Tome V, Catalogue raisonné de l'oeuvre gravé et des monotypes 1946-1958, Editions Kornfeld, Paris/Zürich 1989, cat. no. 1353 lle état B.a, p. 531;

Picasso – Linoleum Cuts, The Mr. and Mrs. Charles Kramer Collection in the Metropolitan Museum of Art, The Metropolitan Museum of Art, New York; Random House, New York, New York 1985, cat. no. 146, p. 145

Tento katalog vychází u příležitosti výstavy | *This catalogue is published on the occasion of the exhibition*

JIŘÍ ANDERLE – PABLO PICASSO

1. 8. – 30. 10. 2022

© Galerie MIRO Praha

Strahovské nádvoří 136/9

118 00 Praha 1, Česká republika

tel.: +420 233 354 066

mobil: +420 737 246 091

e-mail: info@galeriemiro.cz

www.galeriemiro.cz

www.trebbia.eu

Vydavatel | *Publisher:*

Miro Smolák

Koncept výstavy | *Exhibition concept*

Jiří Anderle, Peter Hirjak

Text | *Text:*

Petr Štěpán

Redakční spolupráce | *Editorial collaboration:*

Andrea Wendlíková, Tatiana Pohojda

Spolupráce | *Cooperation*

Birgit Labrada-Terna, Lukáš Wendlík

Fotografie | *Photos*

Oto Palán

Grafická úprava | *Design:*

Dominik Biňo

Překlad | *Translation:*

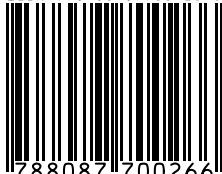
Deutsch, English

Moudrý překlad, s.r.o.

Tisk | *Print:*

Kateřina Rakowská – Monet

ISBN 978-80-87700-26-6

ISBN 978-80-87700-26-6

Náklad | *Edition* 1000 ks | pc

srpna | August 2022

9 788087 700266

PABLO PICASSO

Galerie MIRO